

O'ZBEK TILINI O'QITISHDA VIDEO DARSLARNING AHAMIYATI VA O'RNI

Komilova Z.X

Farg'ona Davlat universiteti

Tursunova Muborakxon To'liqinboy qizi

Farg'DU talabasi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada video darslarning o'zbek tilini o'qitish jarayonidagi o'rni va ahamiyati yoritiladi. Video darslarning didaktik imkoniyatlari, ularning o'quvchilar nutq madaniyatini rivojlantirishdagi o'rni hamda o'qituvchi faoliyatini samarali tashkil etishdagi ahamiyati tahlil qilinadi.*

Kalit so'zlar: *internet, axborot kommunikatsiya, platformalar, o'zbek tili, didaktik, nutq, video darslar, zamonaviy ta'lim.*

Kirish. Bugungi globallashuv davrida raqamli texnologiyalarni joriy etish dolzarb masalaga aylandi. O'zbek tili ta'limida ham an'anaviy metodlar bilan bir qatorda zamonaviy axborot vositalari, xususan video darslardan foydalanish samaradorlikni oshirmoqda. Video darslar o'quvchilarning o'zbek tilini o'zlashtirish jarayonini ko'rgazmali, eshitiladigan va interaktiv shaklda keltirib, ularning mustaqil o'rganish malakasini rivojlantiradi. Bundan tashqari ta'lim tizimi yangi bosqichga qadam qo'ydi. Bu bosqich multimedia vositalari va raqamli texnologiyalar orqali o'qitish davridir. Endi dars faqat sinf devorlari bilan chegaralanib qolmayapti. Aytaylik, har bir o'quvchining qo'lida, telefonida, kompyuterida davom etmoqda. Ana shunday sharoitda video darslar o'qituvchi uchun eng qulay va samarali vositaga aylanib bormoqda. Shunday ekan, zamonaviy ta'limda video darslarning o'rni va ahamiyatini chuqur o'rganish, ularni dars jarayoniga to'g'ri tatbiq etish har bir pedagogning dolzarb vazifasiga aylanmoqda.

Bugungi kunda o'qituvchi darsni nafaqat tushuntiruvchi, balki tashkilotchi va yo'naltiruvchi sifatida olib borad. Shu jarayonda video darslar o'quv jarayonining ajralmas qismiga aylanmoqda. Ular yordamida o'quvchi tilni jonli ko'rinishda o'rganadi, o'zlashtirish jarayoni esa tabiiy muhitga yaqinlashadi.

Video darslar o'quv materialini ko'rgazmali tarzda yatkazib berish imkonini yaratadi. Masalan, fonetika, so'z urg'usi yoki talaffuz mavzularida o'qituvchi o'zi eshittirish o'rniga video lavha orqali to'g'ri talaffuzni namoyish etadi. Bu esa o'quvchining eshittirish va ko'rish xotirasini bir vaqtning o'zida ishga soladi. Shuningdek, video darslar o'qituvchiga darsni tizimli rejalashtirish, vaqtni tejash va murakkab mavzularni soddaroq shaklda tushuntirish imkonini beradi. Dars davomida video lavhalar yordamida tahlil, muhokama va mustahkamlash bosqichlarini oson tashkil etish mumkin.

O'quvchilarda esa nafaqat axborotni eshitish, balki uni tahlil qilish ,xulosa chiqarish hamda o'z fikrini ifodalash ko'nikmalari shakllanadi.

Video darslarning eng katta ustunligi – o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi. Bugungi o'quvchilar ko'proq visual fikrlaydi, ya'ni ular ko'rgan narsasini yaxshiroq eslab qoladi. Shu sababli video orqali o'qitish o'zbek tilining murakkab Grammatik qoidalarini ham osonroq o'zlashtirishga yordam beradi. Videodarslar o'quv-uslubiy manba sifatida yangi nazariy materialni o'rganish, o'rganilgan narsalarni takrorlash yoki aniq misol yordamida amaliy muammoni hal qilish usulini taqdim etish uchun ishlatiladi. Axborotni visual-eshitish shaklida taqdim etish bo'quvchilar tomonidan yangi idrok etish va qayta ishlashni ta'minlaydi.

Video darslardan foydalanish, ayniqsa masofaviy ta'lim sharoitida o'z samarasini isbotladi . Pandemiya yillarida o'qituvchilar “ZiyoNet”, “Edu.uz”,va boshqa platformalar orqali minglab video darslar tayyorlab, o'quvchilarga yetkazishdi. Bu shuni ko'rsatadiki,video darslar nafaqat sinfdagi ta'lim, balki mustaqil o'rganish uchun ham qulay manba bo'ladi. Shunday qilib, video darslardan samarali foydalanish o'zbek tili fanini o'qitish sifati va o'quvchilarning nutqiy madaniyatini yuksaltirishda muhim vosita sifatida e'tirof etilmoqda. Multimedia darslarning afzalligi – berilayotgan materialni chuqurroq o'rganish imkonini beradi, olingan bilim xotirada uzoq muddat saqlanadi.

Xulosa qilib aytganda, o'zbek tilini o'qitishda video darslar zamonaviy ta'limning ajralmas qismiga aylandi. Ular o'qituvchi mehnatini yengillashtirib,o'quvchilar faoliyatini faollashtiradi, til o'rganishga bo'lgan qiiqishni oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Odiljonova, N. (2023). O'zbek tilini o'qitishda audio va video materiallardan foydalanish texnologiyalari.
- 2.Egambergnova.Z.H, O'ktamova.M. M(2023). Ta'lim jarayonida videodarslar asosida o'qitishni tashkil qilish.
- 3.Avazbekova.Sh.(2025). Ta'lim jarayonida multimediadadan foydalanib dars o'tishning afzalligi.
4. Tojiboyev, I., & Karimova, N. (2022). Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashning metodik asoslari. Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar jurnali, 4(3), 87–95.
5. Qodirova, M. (2021). O'zbekistonda raqamli ta'limni joriy etishning tashkiliy-pedagogik asoslari. Pedagogika va psixologiya jurnali, 2(1), 56–63.
6. Tojiboev I.T., Komilova Z.X. (2023). Some approaches to teaching programming languages in professional educational institutions. Education and science in the XXI century. 2 (38).

7. Tojiboev I.T., Komilova Z.X. (2023) The role of information technologies in teaching technical sciences in professional educational institutions. Scientific and practical journal "Technique". Issue No.1.
8. Komilova, Z. Kh. (2023). The role and importance of information technology science in today's society. Education and innovative research. Bukhara State University, 2(2), 234-237.
9. Komilova Z.Kh, Nazirjonova. F.S The role of new information technologies in education. Экономика и социум. 2021, № 4-1 (83), -С.167-170.
10. Z. X. Komilova. Axborot texnologiyalari fanining hozirgi jamiyatdagi o'rni va ahamiyati //Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar. Buxoro davlat universiteti. – 2023. – T. 2. – №. 2. – С. 234-237.
11. Z. X. Komilova & F. S. Nazirjonova. (2020). The value and role of interactive methods in the development of information technology in primary school pupil. Academicia An International Multidisciplinary Research Journal (Double Blind Refereed & Reviewed International Journal). ISSN, 2249-7137.